

В. О. Терлецька¹, І. В. Прокопенко²

Національний університет “Львівська політехніка”,
кафедра менеджменту і міжнародного підприємництва,
ORCID: ¹ 0000-0002-9334-2557, ² 0000-0003-3178-7187

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ВЕНЧУРНОГО БІЗНЕСУ У СВІТІ

<http://doi.org/10.23939/semi2022.01.047>

© Терлецька В. О., Прокопенко І. В., 2022

Розкрито сутність венчурного бізнесу, його роль і значення. Визначено вагомість держави як одного із зацікавлених учасників ринку венчурного капіталу. Досліджено і сформовано цілі системи державного фінансування венчурної діяльності. Визначено і розкрито методи державного стимулювання венчурного фінансування. Розглянуто п'ять основних типів розподілу бюджетних ресурсів. Досліджено елементи системи державного стимулювання ринку венчурного капіталу в різних країнах на прикладах. Сформовано систему організаційно-правових заходів державного стимулювання венчурного бізнесу в Україні на основі результатів дослідження вітчизняних і зарубіжних вчених.

Ключові слова: венчурне фінансування; венчурний бізнес; інноваційні підприємства; інноваційні проекти.

Постановка проблеми

Венчурний бізнес є найефективнішою формою інноваційного підприємництва, а також економічним інструментом фінансування введення в експлуатацію компаній, їх розвитку, придбання інвестором у разі реструктуризації їхньої власності. У світовій практиці використовують безліч різноманітних методів державного стимулювання венчурного бізнесу, ефективність і результативність яких підтверджено на практиці. Разом з тим, на питання стимулювання венчурного бізнесу в Україні поки що звернено недостатньо уваги.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Огляд наукових публікацій та досліджень свідчить, що питаннями державного стимулювання венчурного бізнесу займалися чимало вітчизняних та зарубіжних науковців, серед яких: П. П. Федорович [1], П. С. Харів [1], О. М. Дюгованець [2], Л. Лапицька [3], О. А. Єремченко [4], Н. М. Форнштейн [5], J. Li [6], M. G. Colombo [7], D. J. Cumming [7], S. Vismara [7], О. М. Ястремська [8], О. Т. Поліщук [12], О. А. Поліщук [12], W Meske. [13], С. А. Егоров [14], О. Є. Кузьмін [16], О. Г. Мельник [17], М. Є. Адамів [17], А. Б. Омелянчук [17], О. І. Карий [18], Й. М. Петрович [19], О. В. Кривешко [19], І. О. Ступак [19], Н. Ю. Подольчак [20] та інші.

Огляд наукових джерел, які розкривають питання державного стимулювання венчурного бізнесу, потребує подальшого опрацювання, а наявні розробки теоретично узагальнені та рекомендаційні, оскільки висвітлюють лише окремі аспекти та дискретні компоненти системи державного стимулювання венчурного бізнесу в Україні. Зазначене вище актуалізує дослідження, аналізування та формування системи організаційно-правових заходів державного стимулювання венчурного бізнесу в Україні.

Формулювання гіпотез і постановка цілей

У сьогоденних умовах функціонування питання державного стимулювання венчурного бізнесу в Україні потребує подальшого опрацювання, а наявні розробки узагальнені та рекомендаційні, оскільки висвітлюють лише окремі аспекти системи організаційно-правових заходів державного стимулювання венчурного бізнесу в Україні. Зважаючи на істотну роль та вагоме значення системи менеджменту та організаційно-правових заходів державного стимулювання венчурного бізнесу в Україні та з урахуванням її відсутності на правовому рівні, доцільно сформувати систему організаційно-правових заходів державного стимулювання венчурного бізнесу в Україні, спираючись на результати досліджень вітчизняних і зарубіжних вчених, а також на офіційні положення організаційно-правових заходів державного стимулювання венчурного бізнесу в інших країнах.

Методи дослідження

У цьому дослідженні використано як загальнонаукові методи, емпіричні, так і теоретичні, зокрема, метод аналізу (для дослідження цілей системи державного фінансування венчурної діяльності), синтезу (під час формування узгоджених цілей системи державного фінансування венчурної діяльності), узагальнення та пояснення, класифікацію, а також системний (для вироблення організаційно-правових заходів державного стимулювання венчурного бізнесу в Україні). Крім цього, застосовано спеціальні методи дослідження, зокрема, формально-логічний та порівняльний методи наукового пізнання.

Виклад основного матеріалу

Сучасний етап науково-технічної революції характеризується зростанням динамізму економічних процесів, прискоренням оновлення асортименту споживчих товарів, технологічних рішень, виникненням і розвитком принципово нових галузей виробництва, продукція яких мала б максимально задовольняти потреби споживачів, не обмежуючись межами досягнутого.

Венчурний бізнес приводить до створення нових високотехнологічних робочих місць, забезпечує зростання податкових надходжень та соціальних відрахувань, сприяє вирівнюванню регіонального розшарування, досягненню конкурентоспроможності підприємств та галузей економіки, підтримує повсюдний розвиток інфраструктури країни, забезпечує нові робочі місця, нові ринки та товари, тим самим зменшує безробіття, покращує національний, регіональний і індивідуальний добробут у країні, сприяє економічному і соціальному розвитку, забезпечуючи державну економічну безпеку. Зважаючи на це, доцільно сприяти розквіту венчурного бізнесу і в Україні.

Держава є одним із важливих учасників ринку венчурного капіталу. Головні цілі системи державного фінансування венчурної діяльності такі: стимулювання інвестиційної та інноваційної активності економічних агентів; підвищення норми прибутку учасників інвестиційної венчурної угоди; пом'якшення кон'юнктурних коливань на ринку венчурного капіталу; створення розвинених ліквідних ринків венчурного капіталу.

Крім цього, методи державного стимулювання венчурного фінансування поділяють на фінансові й нефінансові.

Фінансове стимулювання передбачає вплив держави на показники фінансового стану економічних суб'єктів. Держава прямо або опосередковано сприяє покращенню показників фінансового стану учасників венчурного бізнесу, підвищенню запасів фінансової міцності та створенню додаткових резервів для покриття можливих збитків. Основними методами прямої фінансової державної підтримки є як вкладання бюджетних коштів у венчурні інноваційні підприємства, так і акумулювання бюджетних коштів у приватних чи державних фондах венчурного капіталу із подальшим їх розподілом за перспективними проектами.

До методів непрямой фінансової підтримки належать як фінансові, так і юридичні механізми, що розширюють ринкові канали ресурсів для інноваційних підприємств. До них зараховують надання податкових стимулів інвесторам, які вкладають кошти у фонди ризикового капіталу або безпосе-

редньо в розвиток нових фірм; створення сприятливих фінансових режимів для інноваційних підприємств; забезпечення фінансових державних гарантій інвесторам. Для прикладу, уряд Голландії організував схему гарантій активів (The Private Participation Guarantee Order Scheme, 1981 р.) за якою поверталось близько 50 % потенційних втрат інвесторів від участі в новостворених компаніях у випадку їх банкрутства. Схожі схеми використовували в Австрії, Данії та Фінляндії [2, 5, 7].

Нефінансові методи державної підтримки спрямовані на формування сприятливого економічного середовища для функціонування венчурного капіталу. Вони не впливають на показники фінансового стану суб'єктів венчурних відносин, проте дають змогу зменшити об'єктивні ризики. До таких методів належать: формування фондового ринку, спеціалізованих бірж для торгівлі цінними паперами нових компаній (NASDAQ, EASDAQ); організування ефективної системи захисту інтелектуальної власності; сприяння у підготовці та підвищенні кваліфікації спеціалістів; розроблення та ухвалення законодавчих актів, які регулюють інвестиційні можливості інституціональних інвесторів.

Крім цього, держава поряд із забезпеченням регуляторної та законодавчої функцій може виступати в ролі генерального партнера, створюючи керовані державою венчурні фонди, а також у ролі партнера з обмеженою відповідальністю, формуючи спонсоровані державою венчурні фонди, кошти яких інвестуються у приватні венчурні фонди [4, 6, 8].

Разом з тим, існує безліч форм, у яких кошти держави спрямовуються на підтримку ринку венчурного капіталу. За даними [4, 10], виділяють п'ять основних типів розподілу бюджетних ресурсів, до яких належать: співфінансування, інвестиційні субсидії для венчурного капіталу, гарантії інвестицій у венчурний капітал, гарантії позик для венчурного капіталу та створення фонду фондів. Доцільно розглянути кожен тип розподілу бюджетних ресурсів.

Співфінансування – це форма прямих державних інвестицій у малі та середні підприємства на ранніх етапах розвитку через керовані державою венчурні фонди. Держава стимулює великий бізнес підтримувати високотехнологічні стартапи, розділяючи інвестиційні ризики із приватними венчурними компаніями.

Інвестиційні субсидії для венчурного капіталу, за яких венчурний фонд, керований державою, субсидує інвестиційні витрати приватних осіб венчурних компаній через виділення безповоротного гранту та не має частки в компанії, яка отримала субсидії [4, 6, 12].

Гарантії інвестицій у венчурний капітал спрямовані на підтримку високотехнологічних стартапів на ранніх стадіях. Венчурний фонд, керований державою, надає субсидію для покриття витрат на НДДКР, а також може виділити другий грант для субсидування витрат на масове виробництво нового продукту. Зобов'язання венчурної компанії полягають у наданні безкоштовних послуг наставництва стартапу протягом перших двох років, а надалі інвестицій після закінчення цього періоду.

Гарантії позик для венчурного капіталу спрямовані на забезпечення доступу приватних осіб – венчурних інвесторів до вільних грошових засобів на ринку. Гарантія за кредитом сприяє зниженню ризиків кредиторів та стимулює дрібних інвесторів вкладати кошти у підприємства, що швидко зростають.

Фонд фондів є однією із найпоширеніших форм підтримки інвестицій у передові технології з боку держави. Вкладає значні кошти та докладає істотні зусилля для підтримки ринку венчурного капіталу за рахунок коштів державного та регіональних бюджетів протягом останніх двадцяти років. Китай, де венчурний капітал, підтримуваний державою, розглядається як один із ключових інструментів науково-технологічної політики країни. За даними [4], у Китаї так розподіляється близько 93 % бюджетних коштів, спрямованих на розвиток венчурної галузі та підтримку високотехнологічних стартапів [7, 19]. У разі створення фонду фондів кошти бюджету інвестуються у фонди венчурного капіталу. Така форма підтримки галузі заохочує створення більшої кількості незалежних венчурних фондів та максимізує обсяг венчурного капіталу, доступного новим високотехнологічним компаніям.

Венчурне фінансування у розвинених країнах є потужним важелем розвитку інноваційних проєктів.

Досвід Європи показує, що участь держави гарантує сприятливіші умови ведення бізнесу для отримувачів венчурного капіталу.

У США венчурні організації фінансують інноваційні проекти, що здобули світовий успіх, такі як Microsoft, Google та Apple, які на початкових етапах фінансували венчурні організації.

У Фінляндії найважливіший внесок у створення ефективної моделі інноваційної економіки зробила організація Tekes, що фінансує прикладні дослідження і розробки успішних фінських хайтек-компаній.

Уряд Данії, що фінансував фонд VaekstFonden, не вимагає відшкодування наданих кредитів у разі провалу інноваційних проектів малого бізнесу, розрахованих на створення нових технологій.

У Нідерландах діє схема Technical Development Credits, що передбачає надання малому бізнесу позик, які можна не повертати у випадку технічної чи комерційної невдачі.

Шведський інвестиційний фонд ALMI Foretagspartner AB, основним акціонером якого є уряд, звільняє фірми, що одержали на шість – десять років кредити з метою забезпечення стартового капіталу, від сплати відсотків у перші два роки і виплати самого боргу за позикою протягом перших чотирьох років.

Китай прагне переглянути свою модель зростання, активно просуваючи технологічні інновації та підприємництво, проте нестача фінансування стримує нові технологічні підприємства на ранніх стадіях розвитку венчурного капіталу. Для заповнення цієї прогалини в країні створено великі венчурні компанії, які підтримує центральний уряд, і на місцевих рівнях діють десятки таких схем [1].

В Україні діють фонди “Україна”, “Black Sea Fund”, “Western NIS Enterprise Fund”, які фінансуються за рахунок коштів Європейського банку реконструкції та розвитку, а також уряду США. Разом із цим, відсутні вітчизняні банки та фонди, які фінансують інноваційні підприємства. Це пов’язано з тим, що українські бізнесмени не мають необхідних для цього коштів. З іншого боку, ризиковий бізнес передбачає наявність ефективного законодавства, а в Україні законодавчо не закріплено можливості венчурного фінансування [8]. В Україні функціонують різноманітні венчурні структури, проте потрібно розробити сприятливу законодавчу основу для їх функціонування та розвитку.

За даними [9], в Україні загалом створено відповідну нормативно-правову базу, яка визначає правовий статус суб’єктів інноваційної системи і дає їм змогу функціонувати в межах рамкового законодавства. Водночас ефективність такого функціонування невисока, чому сприяють недосконалі правові механізми та неузгодженість між актами законодавства різних галузей. Крім того, в Україні досі відсутній або є недостатнім відповідний правовий інструментарій, який би сприяв розвитку венчурних фондів.

Закон України “Про інноваційну діяльність” [11] визначає правові, економічні та організаційні засади державного регулювання інноваційної діяльності в Україні, встановлює форми стимулювання державою інноваційних процесів і спрямований на підтримку розвитку економіки України інноваційним шляхом. У законі зазначено, що головною метою державної інноваційної політики є створення соціально-економічних, організаційних і правових умов для ефективного відтворення, розвитку й використання науково-технічного потенціалу країни, забезпечення упровадження сучасних екологічно чистих, безпечних, енерго- та ресурсозбережних технологій, виробництва та реалізації нових видів конкурентоздатної продукції.

Основні принципи державної інноваційної політики акі [11]: орієнтація на інноваційний шлях розвитку економіки України; визначення державних пріоритетів інноваційного розвитку; формування нормативно-правової бази у сфері інноваційної діяльності; створення умов для збереження, розвитку і використання вітчизняного науково-технічного та інноваційного потенціалу; забезпечення взаємодії науки, освіти, виробництва, фінансово-кредитної сфери у розвитку інноваційної діяльності; ефективне використання ринкових механізмів для сприяння інноваційній діяльності, підтримка підприємництва у науково-виробничій сфері; здійснення заходів на підтримку міжнародної

науково-технологічної кооперації, трансферу технологій, захисту вітчизняної продукції на внутрішньому ринку та її просування на зовнішній ринок; фінансова підтримка, здійснення сприятливої кредитної, податкової та митної політики у сфері інноваційної діяльності; сприяння розвитку інноваційної інфраструктури; інформаційне забезпечення суб'єктів інноваційної діяльності; підготовка кадрів у сфері інноваційної діяльності.

Законодавство України у сфері інноваційної діяльності ґрунтується на Конституції України і складається із законів України “Про інвестиційну діяльність”, “Про наукову і науково-технічну діяльність”, “Про наукову і науково-технічну експертизу”, “Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків”, “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні” та інших нормативно-правових актів, що регулюють суспільні відносини у цій сфері.

За інформацією [10, 16, 18], в Україні загальна система оподаткування стосується більшості юридичних осіб, тоді як корпоративні інвестиційні фонди (КІФ), порівняно з іншими юридичними особами, мають унікальні податкові преференції. Так, всі доходи від операцій з їхніми активами звільняються від оподаткування податком на прибуток. Тому більшість підприємств переходять на структурування бізнесу через КІФ. В активах венчурних КІФ може бути практично необмежена кількість майна, до переліку таких активів можуть входити як грошові кошти, так і цінні папери, нерухомість, корпоративні та інші права. Також в активах фонду можуть бути векселі, договори відступлення прав вимоги, дорогоцінні метали та права інтелектуальної власності.

Позика, що КІФ надає компанії, в якій володіє часткою 10 % і більше статутного капіталу, є відсотковою. Відсоток, який компанія сплачує, фонд відносить до статті витрат компанії, а відсотки, сплачені за користування позикою, повертаються на персональний КІФ компанії з подальшою можливістю реінвестування, виплати дивідендів фізичним особам та інших операцій, оскільки вважаються доходом КІФ. Схожий ефект таких інструментів, як роялті на торгові марки, промислові зв'язки та інші об'єкти права інтелектуальної власності [10].

Ураховуючи вищесказане, виділяють такі переваги структурування бізнесу через корпоративний фонд, а саме: відповідно до Податкового кодексу України, будь-які доходи від здійснення операцій з активами КІФ не підлягають оподаткуванню податком на прибуток. Оподатковується лише позитивна різниця між акціями, які придбав учасник фонду, та акціями, що викуповують у разі виходу учасника із Фонду. Дивіденди, які виплачує фонд на користь фізичних осіб, оподатковують за пільговою ставкою 9 % (+1,5 % військовий збір). На відміну від використання офшорів як механізму уникнення оподаткування доходів, використання корпоративного інвестиційного фонду є абсолютно легальним та доступним механізмом, що регулюється нормами українського законодавства [10, 11].

Враховуючи закордонний досвід [1–20], для забезпечення виходу України з важкої системної кризи і переходу до стійкого економічного розвитку необхідно активізувати інноваційну діяльність, запустити її ринкові механізми, використовуючи джерела фінансування науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, що прискорить впровадження результатів у виробництво. Сьогодні рівень економічного розвитку визначається не масштабами виробництва, а інноваційною спрямованістю і гнучкістю управління, серед найважливіших питань в Україні – питання стимулювання системних нововведень, починаючи від фундаментальних досліджень, стадій упровадження нових технологій, товарів та послуг і закінчуючи комерційним освоєнням новинок, тобто створення умов, які сприятимуть активізації венчурної інноваційної діяльності.

Система організаційно-правових заходів державного стимулювання венчурного бізнесу в Україні повинна ґрунтуватися на законодавчих та інших нормативно-правових актах щодо забезпечення дотацій зацікавленим сторонам венчурного бізнесу та ведення науково-технічної та фінансової політики, а саме:

1. Формування венчурного законодавства. Оскільки венчурний бізнес в Україні на ранній стадії розвитку, важливо на цих ранніх етапах створити цивільне законодавство щодо закріплення прав власності венчурних структур.

2. Створення сприятливих умов для розвитку венчурного бізнесу через сприяння розвитку інноваційної інфраструктури, важливими елементами якої є технопарки, бізнес-інкубатори, центри трансферу технологій та венчурні структури. Істотним елементом є поєднання усіх елементів інноваційної інфраструктури в інформаційну мережу, що дасть змогу взаємодіяти бізнесу й капіталу, авторам проєктів із потенційними інвесторами та сприятиме встановленню партнерських відносин, одержанню всебічної інформації про останні тенденції та перспективи венчурної індустрії, демонстрації можливостей інноваційного бізнесу.

2. Формування та забезпечення реалізації інвестиційної та інноваційної діяльності, а також вироблення єдиної сприятливої державної політики щодо захисту венчурних інвесторів, залучення інвестиційних капіталів і технологій.

3. Надання пільг в оподаткуванні венчурним структурам, які здійснюють фінансування проєктів, що відповідають пріоритетним напрямам та стратегії інноваційного розвитку держави, а також формування програм та механізмів застосування податкових канікул для малих та середніх венчурних структур.

4. Зниження державою, як однією із зацікавлених сторін, венчурних ризиків приватних інвесторів, зокрема за допомогою державних гарантій за кредитами, сприяння диверсифікації капіталів приватних венчурних фондів через участь державного венчурного фонду в спеціально відібраних проєктах, упровадження й розроблення механізму державного страхування кредитів, що надають ринкові фінансово-кредитні установи під реалізацію інноваційних проєктів.

5. Захист інтелектуальної власності дослідників та підприємців.

Висновки

Підсумовуючи, доцільно зазначити, що за підсумками виконаних досліджень можна зробити певні висновки. Для повноцінного функціонування венчурного бізнесу в Україні необхідно запровадити такі економічні та організаційно-правові заходи для усіх учасників ринкової взаємодії: створити систему державних та місцевих гарантій підтримки венчурного бізнесу; запровадити механізми податкових пільг; організувати механізм надання державних гарантій венчурними фондами малого бізнесу в технологічні фірми; сформувати економічні, правові та організаційні умови залучення до фінансування пенсійних фондів, страхових компаній тощо; застосувати дієвий механізм стимулювання венчурного інвестування коштами місцевих бюджетів із перспективою організації мережі регіональних венчурних фондів, які не тільки надавали б новим компаніям фінансову допомогу, але і здійснювали б висококваліфіковане всебічне керівництво їхньою діяльністю тощо.

Перспективи подальших досліджень

У наступній статті заплановано здійснити моделювання розвитку венчурного бізнесу в Україні, оскільки сьогодні найефективнішою формою інноваційного підприємництва є венчурний бізнес. Цей економічний інструмент фінансування введення в експлуатацію компаній, їх розвитку, а також придбання інвестором у разі реструктуризації їхньої власності стрімко розвивається.

1. Федорович П. П., Харів П. С. (2008). Моделювання розвитку венчурного бізнесу: [монографія]. Тернопіль, 212 с.

2. Дюгованець О. М. (2011). Світова практика державного фінансування венчурної діяльності. *Економічний часопис XXI*, Вип. 1-2'2011, С. 41–44.

3. Лапицкая Л. М. (2019). Венчурное финансирование: учеб. пособ. Минск: БГУ, С. 184.

4. Еремченко О. А. (2021). Фонды специализированных венчурных фондов как инструмент поддержки инвестиций в передовые технологии. *Экономика науки*, Т. 7, № 3, С. 217–226.

5. Форнштейн Н. М. (1998). Венчурное финансирование: теория и практика: учеб. пособ. Москва: АНХ, С. 272.
 6. Li J. (2016). Government-Backed Venture Capital as a Science, Technology and Innovation (STI) Policy Instrument: A Chinese Perspective. *STI Policy Review*, No. 7(1), P. 66–86.
 7. Colombo M. G., Cumming D. J., Vismara S. (2016). Governmental venture capital for innovative young firms. *The Journal of Technology Transfer*, No. 41(1), pp. 10–24.
 8. Ястремська О. М. (2014). Технологічне оновлення суб'єктів господарювання на основі інноваційного розвитку. *Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики*, № 1 (25), С. 4–14.
 9. Інноваційна політика: Європейський досвід та рекомендації для України (2011). Проект ЄС “Вдосконалення стратегій, політики та регулювання інновацій в Україні”. Київ: Фенікс, 214 с.
 10. Структурування бізнесу через КІФ – Investment-partners. URL: <https://ip-am.com.ua/service/strukturuvannya-biznesu-cherez-kif/>
 11. Закон України “Про інноваційну діяльність”: док. 40-IV від 05.12.2012, підстава – 5460-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15/conv#Text>
 12. Поліщук О. Т., Поліщук О. А. (2017). Сучасний стан та шляхи розвитку системи державного регулювання венчурної індустрії України. *Економіка і організація управління*. Вип. 3, С. 72–86. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eiou_2017_3_9
 13. Meske W. (2010). What future for S&T in the CEECS in the 21st century. From system transformation to European integration. *Science and technology in Central and Eastern Europe at the beginning of the 21st century*. Munster: LitVerlag, pp. 443–478.
 14. Егоров С. А. (2007). Инструменты комплексной венчурной государственной поддержки. *Проблемы управления*, № 2(23), С. 129–134.
 15. Терлецька В. О. (2020). Моделі державної підтримки розвитку венчурного бізнесу у світі. *Проблеми економіки та управління*, № 2(6), С. 86–93.
 16. Кузьмін О., Терлецька В. (2020). Особливості побудови та функціонування венчурних структур. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. Вип. 2, № 2, С. 145–153.
 17. Мельник О. Г., Адамів М. Є., Омелянчук А. Б. (2021). Технологія налагодження співпраці венчурного інвестора та інноваційного підприємництва. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*, № 3 (1), С. 167–176.
 18. Карий О. І. (2011). Комплексний розвиток міст: теорія та методологія стратегічного планування: [монографія]. Львів, 308 с.
 19. Петрович Й. М., Кривешко О. В., Ступак І. О. (2012). Стратегічне управління конкурентоспроможністю промислового підприємства: [монографія]. Львів, 228 с.
 20. Подольчак Н. Ю. (2012). Стратегічний менеджмент: навч. посіб. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 400 с.
1. Fedorovych P. P., Khariv P. S. (2008). Modeliuvannya rozvytku venchurnoho biznesu [Modeling of venture business development]: [monohrafiia] Ternopil, 212.
 2. Diuhovanets O. M. (2011). Svitova praktyka derzhavnoho finansuvannya venchurnoi diialnosti. [World practice of state financing of venture activities]. *Ekonomichniy chasopys XXI*, vol. 1-2'2011, pp. 41–44.
 3. Lapitskaya L. M. (2019). Venture financing: textbook allowance. Minsk: BSU (in Russian).
 4. Eremchenko O. A. (2021) Fondy spetsyalyzovanykh venchurnykh fondov kak ynstrument podderzhky ynvestytsyi v peredovyye tekhnolohyy [Specialized venture capital funds as a tool to support investment in advanced technologies]. *Экономыка наука*, vol. 7'3. pp. 217–226.

5. Fornshtein N. M. (1998). Venture financing: textbook allowance. Moskva: ANKh (in Russian).
6. Li J. (2016). Government-Backed Venture Capital as a Science, Technology and Innovation (STI) Policy Instrument: A Chinese Perspective. *STI Policy Review*, vol. 7(1), pp. 66–86 (in English).
7. Colombo M. G., Cumming D. J., Vismara S. (2016). Governmental venture capital for innovative young firms. *The Journal of Technology Transfer*, vol. 41(1), pp. 10–24 (in English).
8. Yastremska O. M. (2014). Tekhnolohichne onovlennia subiektiv hospodariuvannia na osnovi innovatsiinoho rozvytku. [Technological renewal of business entities on the basis of innovative development]. *Vestnyk Ekonomika ta upravlinnia pidpriemstvamy mashynobudivnoi haluzi: problemy teorii ta praktyky*, vol. 1 (25), pp. 4–14.
9. Innovatsiina polityka: Yevropeyskyi dosvid ta rekomendatsii dlia Ukrainy. Proekt YeS “Vdoskonalennia stratchii, polityky ta rehuliuвання innovatsii v Ukraini”. (2011). Kyiv: Feniks (in Ukrainian).
10. Strukturuvannia biznesu cherez KIF. Retrieved from: <https://ip-am.com.ua/service/strukturuvannia-biznesu-cherez-kif/> (accessed 16 February 2022)
11. Zakon Ukrainy “Pro innovatsiinu diialnist”: dokument 40-IV vid 05.12.2012, pidstava – 5460-VI. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15/conv#Text> (accessed 15 February 2022)
12. Polishchuk O. T., Polishchuk O. A. (2017). Suchasnyi stan ta shliakhy rozvytku systemy derzhavnoho rehuliuвання venchurnoi industrii Ukrainy. [Current state and ways of development of the system of state regulation of the venture industry of Ukraine]. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia*, vol. 3, pp. 72–86. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eiou_2017_3_9 (accessed 1 March 2022)
13. Meske W. (2010). What future for S&T in the CEECS in the 21st century. From system transformation to European integration. Science and technology in Central and Eastern Europe at the beginning of the 21st century. Munster: LitVerlag, pp. 443–478 (in English).
14. Ehorov S. A. (2007). Ynstrumenty kompleksnoi venchurnoi hosudarstvennoi podderzhky. [Instruments of complex venture state support]. *Problemy upravleniia*, No. 2(23), pp. 129–134.
15. Terletska V. O. (2020). Modeli derzhavnoi pidtrymky rozvytku venchurnoho biznesu u sviti. [Models of state support for venture business development in the world]. *Problemy ekonomiky ta upravlinnia*, No. 2(6), pp. 86–93.
16. Kuzmin O., Terletska V. (2020). Osoblyvosti pobudovy ta funktsionuvannia venchurnykh struktur. [Features of construction and operation of venture structures]. *Menedzhment ta pidpriemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia i problemy rozvytku*, vol. 2, No. 2, pp. 145–153.
17. Melnyk O. H., Adamiv M. Ie., Omelianchuk A. B. (2021). Tekhnolohiia nalahodzhennia spivpratsi venchurnoho investora ta innovatsiinoho pidpriemnytstva. [Technology of establishing cooperation between a venture investor and innovative entrepreneurship]. *Menedzhment ta pidpriemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia i problemy rozvytku*, No. 3 (1), pp. 167–176.
18. Karyi O.I. (2011). Kompleksnyi rozvytok mist: teoriia ta metodolohiia stratchichnoho planuvannia [Integrated urban development: theory and methodology of strategic planning]: [monohrafiia]. Lviv. 308.
19. Petrovych Y. M., Kryveshko O. V., Stupak I. O. (2012). Stratchichne upravlinnia konkurentospromozhnistiu promysloвого pidpriemstva [Strategic management of industrial enterprise competitiveness]: [monohrafiia] Lviv. 228.
20. Podolchak N. Iu. (2012). Stratchichnyi menedzhment: textbook allowance. Lviv: NU “Lvivska politekhnika”.

STATE SUPPORT FOR VENTURE BUSINESS IN THE WORLD

© *Terletska V. O., Prokopenko I. V., 2022*

Purpose. The aim of the article is to reveal the essence of venture business, its role and significance. Identify the importance of the state as one of the interested participants in the venture capital market. Investigate and form the goals of the system of state financing of venture activities. Identify and disclose methods of state incentives for venture financing. Consider the five main types of budget allocations. Investigate the elements of the system of state incentives for the venture capital market in different countries on examples. To form a system of organizational and legal measures of state stimulation of venture business in Ukraine, based on the results of research of domestic and foreign scientists.

Design/methodology/approach. This study used both general scientific methods, empirical and theoretical, in particular, the method of analysis (in the study of the goals of public funding of venture capital), synthesis (in the formation of agreed goals of public finance of venture capital), generalization and explanation, classification and systemic (in the formation of organizational and legal measures of state stimulation of venture business in Ukraine). In addition, special research methods were used, in particular, formal-logical and comparative methods of scientific knowledge.

Findings. The article reveals the essence of venture business, its role and significance. The importance of the state as one of the interested participants in the venture capital market has been determined. The goals of the system of state financing of venture activities have been studied and formed. Methods of state stimulation of venture financing have been defined and revealed. Five main types of budget allocation have been considered. The elements of the system of state stimulation of the venture capital market in different countries have been studied on the examples. A system of organizational and legal measures of state stimulation of venture business in Ukraine has been formed, based on the results of research of domestic and foreign scientists.

Given that the venture business leads to the creation of new high-tech jobs, increases tax revenues and social contributions, helps to equalize regional stratification, achieve competitiveness of enterprises and industries, supports the widespread development of infrastructure, provides new jobs, new markets and goods, thereby reducing unemployment, improving national, regional and individual well-being in the country, promoting economic and social development, while ensuring national economic security, it is appropriate to flourish venture business in Ukraine. The current stage of the scientific and technological revolution is characterized by growing dynamism of economic processes, accelerated renewal of consumer goods, technological solutions, the emergence and development of fundamentally new industries, whose products should best meet consumer needs, not limited to existing achievements.

Practical implications. The results of this study are of interest to venture capitalists seeking to improve their operations and strengthen their competitive position in the market, as well as to government agencies to support domestic venture capital.

Originality/value. This study highlights the elements of the system of state incentives for the venture capital market in different countries on the examples and the system of organizational and legal measures of state incentives for venture capital in Ukraine.

Key words: venture financing; venture business; innovative enterprises; innovative projects.

Paper type: Research paper.